

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE

- Kewin Rozum

Postępowanie uproszczone jest jednym z postępowań odrębnych, uregulowanych w tytule VII księgi I Kodeksu postępowania cywilnego. Zostało wprowadzone do ustawy procesowej na mocy nowelizacji postępowania cywilnego z dnia 24 maja 2000 r. Założeniem tej regulacji miało być odformalizowanie i przyśpieszenie rozpoznawania spraw drobnych

Rodzaje spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym

Zgodnie z art. 505¹ k.p.c. możemy wyróżnić w tym postępowaniu następujące rodzaje spraw:

1. o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza **dwudziestu tysięcy złotych**, a w sprawach o roszczenia wynikające z rękojmi, gwarancji jakości lub z niezgodności rzeczy sprzedanej konsumentowi z umową, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty;
2. o zapłatę czynszu najmu lokali mieszkalnych i opłat obciążających najemcę oraz opłat z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego w spółdzielni **mieszkaniowej bez względu na wartość przedmiotu sporu.**

Właściwość rzeczowa:

Sprawy rozpoznawane w postępowaniu uproszczonym należą do właściwości sądów rejonowych.

Zasadą jest, że w sprawach o których mowa w art. 505¹ k.p.c. stosuje się przepisy o postępowaniu uproszczonym. Jednak ze względu na mogące pojawić się w sprawie szczególne zawiłości, bądź konieczność wydania opinii biegłego sąd powinien rozpoznać ją w postępowaniu zwykłym.

Wynika to zarówno z doktryny jak i judykatury

Różnice między postępowaniem zwykłym a uproszczonym, możemy rozróżnić ze względu na postępowanie przed sądem I i II instancji. Ze względu na właściwość rzeczową spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym sądem I instancji będzie sąd rejonowy, sądem odwoławczym będzie zaś sąd okręgowy.

Postępowanie przez sądem rejonowym:

Wymóg sporządzania pism procesowych na urzędowych formularzach, tj pozwu, odpowiedzi na pozew, sprzeciwu od wyroku zaocznego oraz pism zawierających wnioski dowodowe. Poza sprzeciwem od wyroku zaocznego środkami zaskarżenia, którym ustawa określa rygor zachowania formy urzędowego formularza to zarzuty w postępowaniu nakazowym oraz sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Zakaz kumulacji roszczeń, chyba że roszczenia
wynikają:

- z tej samej umowy,
- z umów tego samego rodzaju;

W przypadku niedozwolonej kumulacji roszczeń przewodniczący wydaje zarządzenie o zwrocie pozwu.

Rozdrobnienie roszczeń możliwe jest tylko wtedy, gdy postępowanie byłoby właściwe dla całego roszczenia.

Powództwo wzajemne oraz zarzut potrącenia są dopuszczalne, jeżeli roszczenia pozwanego nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym

Niedopuszczalność zmiany powództwa.

Przepisów dotyczących interwencji głównej, interwencji ubocznej i przypozwania, a także przekształceń podmiotowych o których mowa w art. 194 k.p.c., wezwania lub zawiadomienia współuczestników koniecznych (art. 195 k.p.c.), zawiadomienia o toczącym się procesie osoby, która powinna występować w charakterze powoda (art. 196 k.p.c.) i wezwania do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (art. 198 k.p.c.), nie stosuje się;

Odmienności przy postępowaniu dowodowym.

Nowelą z 10 lipca 2015 r. uchylono przepis art. 505⁶ § 1 k.p.c., który przewidywał uproszczoną formułę wzywania stron, świadków i biegłych. Obecnie przepisów dotyczących opinii biegłych, instytutów naukowych i naukowo-badawczych, a także opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów nie stosuje się. Gdy nie jest możliwe lub jest nader utrudnione udowodnienie wysokości żądania, sąd może zasadzić po rozważeniu okoliczności sprawy odpowiednią sumę wg własnej oceny.

Strona może zgłosić wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku do protokołu bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku.

Przed sądem okręgowym:

1. Apelacja

- Środkiem odwoławczym od orzeczenia sądu rejonowego w postępowaniu uproszczonym jest apelacja. Choć większość pism w tym postępowaniu posiada wymóg sporządzenia na urzędowym formularz, to apelacji i zażalenia on nie dotyczy.
- Storna może zrzec się prawa do wniesienia apelacji
- Gdy wszystkie osoby zrzekną się prawa do wniesienia apelacji wyrok jest prawomocny

- Termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia doręczenia, chyba że strona zrzekała się doręczenia uzasadnienia, wtedy termin biegnie od dnia ogłoszenia wyroku sądu rejonowego
- Apelacje można oprzeć na zarzutach:
 - 1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie;
 - 2) naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

- Po upływie terminu do wniesienia apelacji przytaczanie dalszych zarzutów jest niedopuszczalne.
- Sąd może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, w wyjątkiem sytuacji, gdy którakolwiek ze stron - w apelacji lub odpowiedzi na nią zażądała rozpoznania sprawy na rozprawie.
- Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę jednoosobowo.

1. Rodzaje orzeczeń wydanych w wyniku wniesienia apelacji:

A) Negatywne:

- Odrzucenie
- Oddalenie

B) Pozytywne:

- Uchylenie wyroku sądu rejonowego i przekazanie do ponownego rozpoznania w postępowaniu zwykłym – orzeczenie kasacyjne
- Uchylenie wyroku sądu rejonowego i przekazanie do ponownego rozpoznania w postępowaniu uproszczonym (gdy trzeba ponownie przeprowadzić postępowanie dowodowe) – orzeczenie kasacyjne
- Orzeczenie reformatoryjne, zmieniające wyrok sądu I instancji

Sąd drugiej instancji oddala apelację również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia zaskarżony wyrok odpowiada prawu (art. 512 § 2 k.p.c.).

W postępowaniu wywołanym wniesieniem apelacji, sąd nie przeprowadza **postępowania dowodowego**, w wyjątkiem dowodu z dokumentu. Od tej zasady występuje wszakże wyjątek dotyczący oparcia apelacji na następczym wykryciu okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać w I instancji. W zależności od przeprowadzania powstępowania dowodowego, sąd II instancji wydaje uzasadnienie:

- na podstawie przepisów ogólnych, gdy przeprowadzono postępowanie dowodowe,
- jedynie co do podstawy prawnej wraz ze wskazaniem odpowiednich przepisów prawa, gdy nie przeprowadzono postępowania dowodowego.

Wyłączenie co do uzasadniania orzeczeń zawarte zostało także w art. 505¹⁴, zgodnie z którym w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu jedynie postanowienia uchylające zaskarżone postanowienie albo zarządzenie.

Jak już wcześniej wspomniano postępowanie uproszczone może przeplatać się z innymi postępowaniami odrębnymi, a więc także z zakresu prawa pracy, co również zaaprobował Sąd Najwyższy. W związku z tym ustawodawca dokonał rewizji przepisów dotyczących postępowania uproszczonego, w efekcie czego dodano art. 505¹⁴ k.p.c., który ogranicza możliwość zastosowania w postępowaniu uproszczonym niektórych przepisów w sprawach z zakresu prawa pracy m.in. zgłoszenia pozwu ustnie do protokołu, wstępnego badania sprawy czy szczególny sposób reprezentacji (art. 466-468, 470- 471, 477 i 477¹ nie stosuje się).

**Regulację postępowania uproszczonego poza przepisami art. 505¹ – 505¹⁴, możemy także odnaleźć w przepisie art. 398². Zgodnie z § 2 tego artykułu skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach rozpoznanych w postępowaniu uproszczonym.*

**Inną ważną kwestią, na którą warto zwrócić uwagę jest zwolnienie z kaucji aktorycznej. Zgodnie z 1120 k. p. c. powód który nie ma miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedziby w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie ma obowiązku złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu, jeżeli sprawa jest rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym.*

W świetle przepisów k.p.c. o postępowaniach odrębnych, postępowanie uproszczone, nakazowe i upominawcze nakładają się na siebie, w konsekwencji czego w trybie uproszczonym może być prowadzone także postępowanie upominawcze i nakazowe.

(postanowienie SN z 23 marca 2017 r., sygn. akt V CZ 9/17, LEX nr 2288125).

1. Zarządzenie przewodniczącego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odrębnym nie wiąże sądu.
2. Rozpoznanie sprawy w innym postępowaniu wymaga zarządzenia przewodniczącego lub postanowienia sądu.

(Uchwała SN z dnia 19 kwietnia 2007 r., III CZP 11/07, OSNC 2008/2/23).

W przypadku, gdy sprawa nadaje się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym, to musi być rozpoznana w tym postępowaniu

(Uchwała SN z dnia 6 marca 2003 r., III PZP 2/03, Uchwała SN z dnia 12 listopada 2003 r., III PZP 13/03).

Przepis art. 505⁶ § 2 k.p.c. co do zasady wyłącza, w postępowaniu uproszczonym, zastosowanie przepisów regulujących postępowania dowodowe z opinii biegłego. Jeżeli jednak Sąd uzna, iż opinia taka jest niezbędna, to winien zastosować rozwiązanie określone w art. Art. 505⁷ § 2 k.p.c., zgodnie z którym, w sytuacji gdy, według uznania sądu, sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym. Odstępując jednak od stosowania postępowania uproszczonego, sąd winien wydać w tym przedmiocie postanowienie.

(Wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt IV Ca 341/13).

Ze względu na szczególne ukształtowanie apelacji w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ - 505¹⁴ k.p.c.), odmienne niż w przepisach ogólnych (art. 367 - 391 k.p.c.), zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 11 k.p.c. jest w postępowaniu uproszczonym niedopuszczalne.

(postanowienie SN z 26 lutego 2015 r. III CZ 7/15, OSNC 2015/6/79 i z 17 kwietnia 2015 r. III CZ 15/15, OSNC-ZD 2016/3/56).

- Kazus I. Powód Jan Nowak reprezentowany przez adwokata Zygmunta Nowaka wniósł pozew na urzędowym formularzu przeciwko PPE Sp. z o.o., w którym zawarł dwa żądania: 1. o zapłatę zaległego czynszu z tytułu najmu sklepu odzieżowego - kwoty 45.000,00 zł, 2. o zapłatę o za zużycie wody w powyższym lokalu kwoty 7.420,00 zł, zgodnie z odczytem z podlicznika. Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym i zasądził na rzecz powoda całość żądania.

Pytania:

- Czy kumulacja roszczeń w tym kazusie była możliwa?
- Czy sąd mógł rozpoznać pozew w postępowaniu uproszczonym?
- Jaki środek odwoławczy powinna wnieść PPE Sp. z o.o.?

Kazus 2. Michał Kowalski i Anna Malinowska zawarli umowę najmu lokalu mieszkalnego położonego w Świdnicy. Na mocy tej umowy Anna Malinowska jako najemca miała wyremontować łazienkę w przedmiotowym lokalu, w zamian za co Michał Malinowski miał nie pobierać kwoty czynszu najmu za 4 kolejne miesiące (styczeń-kwiecień). Kwota czynszu wynosiła 2000 zł miesięcznie, zaś kwota mająca być kosztem remontu łazienki umowie została określona na kwotę 8000 zł. Anna Malinowska do kwietnia nie zapłaciła nie tylko czynszu najmu, ale także nie opłat za wywóz nieczystości i wodę. Wobec braku kontaktu z najemcą i po wysłaniu wezwania do zapłaty w maju Michał Kowalski wystąpił z pozwem do sądu rejonowego na urzędowym formularzu żądając zapłaty od Anny Malinowskiej kwoty 8000 zł tytułem czynszu najmu za msc-e styczeń-kwiecień, 130 zł tytułem opłat za wywóz nieczystości oraz 870 zł tytułem opłat za wodę. W odpowiedzi na pozew w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, Pozwana oświadczyła, że zgodnie z umową wykonała remont łazienki za kwotę 9000 zł i załączyła faktury potwierdzające tę okoliczność, podniosła również zarzut potrącenia wierzytelności z tytułu opłat za wywóz nieczystości oraz opłat za wodę - kwoty 1000 zł, ponieważ remont łazienki wyniósł ją nie 8000 zł a 9000 zł.

Pytania:

1. Czy sprawa powinna być rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym?
2. Czy kumulacja roszczeń oraz zarzut potrącenia mogą w tych warunkach wystąpić?
3. Czy strony dopełniły wymogów formalnych?
4. Co powinien zrobić sąd?